Nummer 48 Donderdag 30 November 1933 33ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER KONINKLIJKE VEREENIGING „OOST EN WEST"

Het lidmaatschap der Vereeniging bedraagt *f* 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad. (Voor de overzeesche gewesten en het buitenland f 6.— per jaar).

Zij, die na 1 October 1933 als lid tot de Vereeniging toetreden, ontvangen gratis het Koloniaal Weekblad over het laatste kwartaal van dit jaar.

Op ieder weldenkend Staatsburger rust de verplichting het zijne bij te dragen tot versterking van den band tusschen de gebiedsdeelen van het Rijk der Nederlanden. De Koninklijke Vereeniging „Oost en West" biedt daartoe de gelegenheid; sluit U daarom bij die Vereeniging aan of, reeds lid zijnde, wekt anderen op Uw goede voorbeeld te volgen. Aan ieder lid, dat vóór 1 Januari 1934 slechts één nieuw lid aanbrengt, wordt als premie een exemplaar van het prachtige Gedenkboek aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs 1931, gratis aangeboden.

Het Algemeen Secretariaat der Vereeniging is gevestigd te 's Gravenhage, Smidswater 10 nabij het Korte Voorhout; daaraan is verbonden een Leeskamer, toegankelijk voor de leden der Vereeniging.

Attentie afdeeling 's-Gravenhage.

Daar gebleken is, dat het bericht van deze Afdeeling in het Kol. Weekblad van 23 November j.l. over den Indischen kunstavond op 2 December a.s. in Diligentia, tot misverstand aanleiding kan gegeven, wordt dit bericht nog eens verduidelijkt hier opgenomen.

Verduidelijking bericht.

Afdeeling 's Gravenhage.

Indische Kunstavond.

Kennisgeving, dat op Zaterdag 2 December 1933, des avonds 8 uur, in *Diligentia*, een *Indische Kunstavond* zal worden gegeven, met medewerking van Mevrouw Julie de Stuers, Anny Prins en het Kleinkunst-ensemble „Les Chansonniers"; Indische dansen door de Heeren Waloejo en Iskandar met gamelanbegeleiding; Krontjong-muziek door eenige leden van „Eurasia".

Conferencier: Dick van Driest.

Leden hebben *recht van toegang* met *één* introducé(e) en *huisgenooten*, op vertoon van lidmaatschapskaart 1933/1934.

In verband met de hooge kosten wordt ditmaal van *allen* een klein entrée van *f* 0,60 per persoon geheven. *Kaartverkoop daartoe* bij Diligentia op 1 en 2 December a.s. van 10—5 uur, met event. plaatsbespreking à *f* 0,10 p. p., en op den avond der voorstelling, *op vertoon van lidmaatschapskaart 1933/1934. Om teleurstelling te voorkomen wordt aanbevolen met het koopen der kaarten niet te wachten tot den avond der voorstelling.*

N.B. Het tevens medebrengen van de lidmaatschapskaart **op den avond der voorstelling is, om toegang te verkrijgen, verplicht,** *vertoonen van de gekochte kaarten* **alleen** *dus niet voldoende.*

Oproep aan onze Leden.

Samen uit, samen thuis.

Onder dit opschrift werd in het Kol. Weekblad van 14 September j.l. No. 37, een ingezonden stuk opgenomen van den Heer M. G. Emeis te 's-Gravenhage met de algemeene strekking, dat het aanbeveling zou verdienen, wanneer in deze ongunstige tijden de Indische oudgasten elkaar onderling tot hulp en steun waren, in gevallen, die daartoe leiden.

Het komt ons gewenscht voor dit stuk nog eens in de herinnering terug te roepen en plaatsen het daartoe hier wederom in zijn geheel.

SAMEN UIT, SAMEN THUIS.

De Indische oud-gasten beleven moeilijke tijden. Overal brokkelen de inkomsten af en wat vast scheen, blijkt dit niet te zijn. Illusies van een rustig, onbezorgd leven na de tropenjaren gaan in rook op, liefhebberijen, genoegens, gemakken worden opgeofferd, maar al die opofferingen zijn dikwijls bij lange na niet voldoende om de catastrofe te voorkomen of om dreigende gevaren als 't niet kunnen opvoeden van kinderen, af te wenden. De Hollandsche maatschappij weert onze werkkracht, maar komt wel op ons af met zijn nog steeds niet minderende, groote eischen. Onze groep, 't zij we particulieren of ambtenaren zijn, voelt zich één in 't verleden en één in het heden. Maar dat eenheidsgevoel is tot nu toe in hoofdzaak sentiment gebleven. Waarom zouden we het niet dienstbaar maken aan 't practische leven, aan verlichting van onze lasten.

Velen van ons zien op tegen het roepen van een dokter of specialist, vanwege de kosten en toch loopen er onder ons ervaren doktoren rond zonder voldoende werk. We kunnen de hooge kosten van bijlesen voor onze kinderen niet betalen en toch zijn er onder ons genoeg ervaren leerkrachten van Lager, Voortgezet en Middelbaar onderwijs om te helpen. We hebben defecten in onze huizen en schrikken voor de rekeningen van Hollandsche toekangs en toch zijn er onder onze technici genoeg, die hun handen uit de mouw zouden willen steken. We loopen er in met huizen huren of koopen en toch zijn er onder ons genoeg deskundige adviseurs. We hebben rechtsbijstand noodig, belastingadviezen, financieele adviezen enz., enz. We vertegenwoordigen bij elkaar een belangrijke koopkracht, maar zijn verspreid en kunnen geen eischen stellen.

Kan dat niet anders? Kan ons saamhoorigheidsgevoel, dat geen onzer ontkennen zal, dat levend is, niet omgezet worden in een krachtige onderlinge steun? Er zijn onder ons nog genoeg frissche krachten, er is organisatietalent, lust om zich zoo noodig in te werken in nieuwe toestanden, er is honger naar bezigheid bij velen van ons. Waar kunnen we dat beter voor aanwenden dan voor onderlinge steun? Hoe dat in te richten? Daar zal over gepraat moeten worden. Maar 't zal niet moeten uitgaan van enkelingen, liefst van een vereeniging, die aller vertrouwen heeft. 't Zal ook niet een liefdadigheidsinstelling moeten zijn, maar een bureau op strikt economische grondslagen, werkend naar vaste principes en voor vaste, hoewel lage tarieven, zoodat zoowel de helpers als de geholpenen er baat bij hebben.

Samen thuis. Voor velen heeft dat „thuis" nu een bittere bijklank. Maar als we meer samen gaan, kan dat anders worden, kunnen lasten verlicht worden en arbeidslust bevredigd. Hier in Den Haag is er zeer zeker een begin mee te maken. Kan Oost en West hier niet het initiatief nemen, zoo noodig samenwerking zoeken met andere vereenigingen? Ik meen, dat ze hiervoor de aangewezen vereeniging is. Bovendien kan ze er nieuw leven uit putten, want actie verjongt. Er ligt hier een dankbaar arbeidsveld braak ten bate van de in druk geraakte oud-gasten.

M. G. EMEIS.

Den Haag, Sportlaan 170.

Het Dagelijksch Bestuur is, na hieromtrent ook het oordeel van de meeste onzer Afdeelingsbesturen vernomen te hebben en tevens van eenige belangstellende leden onzer Vereeniging adhaesie-betuigingen en suggesties te hebben ontvangen, van meening, dat in de richting van de denkbeelden van den Heer Emeis wel eenig nuttig resultaat te verwachten zal zijn, wanneer een voldoend aantal, *op verschillend terrein*, deskundige leden zich beschikbaar wil stellen, om belangeloos of tegen matige vergoeding, hun kunde en kennis ten profijte te doen strekken van andere leden, die daarvan gebruik willen maken.

Het Dagelijksch Bestuur richt daarom tot alle onze leden het dringende verzoek aandachtig van het bovenstaande kennis te willen nemen en — indien zij op eenig bepaald wetenschappelijk, of practisch gebied deskundigheid bezitten — ernstig te willen overwegen of zij met hun kennis, kunde en ervaring andere leden onzer Vereeniging niet van dienst zouden kunnen zijn.

Het Dagelijksch Bestuur hoopt, dat vele onzer leden zich gedrongen zullen gevoelen om, indien mogelijk, anderen tegemoet te komen bij de bezwaren, die, in deze voor talrijken zoo moeilijke levensperiode, worden ondervonden; het doet een ernstig beroep op hun saamhoorigheidsgevoel en wekt hen op om, indien er geene omstandigheden zijn aan te voeren, die zulks beletten, hunne medewerking te verleenen.

Daartoe kunnen de leden zich opgeven bij den Secretaris der Afdeeling, waartoe zij behooren, *onder duidelijke en volledige vermelding van den aard der eventueel te verleenen hulp en de voorwaarden, waaronder zij daartoe bereid zijn* (om niet, vergoeding der onkosten of tegen een matig tarief). *De tot de Afdeeling 's Gravenhage behoorende leden worden echter verzocht hunne gegevens te willen zenden aan het Algemeen Secretariaat, Smidswater 10, Den Haag.*

Bij voldoende deelneming van de zijde onzer leden ligt het in de bedoeling bij het Informatiebureau, verbonden aan het Algemeen Secretariaat, een centraal register te doen bijhouden van alle in Nederland aanwezige leden, die zich voor diensten beschikbaar stellen. Dit centrale register kan van groot belang worden voor:

a. de leden, behoorende tot de Afdeeling 's Gravenhage, waartoe het tevens als afdeelingsregister dient;

b. de verspreid wonende leden, die administratief behooren onder het Hoofdbestuur;

c. de tot andere afdeelingen dan 's Gravenhage behoorende leden in gevallen, waarbij zij, na informatie bij den Afdeelings-secretaris, in hunne eigene afdeeling de noodige hulp niet mochten kunnen verkrijgen.

Wie spoedig helpt, helpt dubbel!

Mogen derhalve weldra vele toezeggingen bij de Afdeelings-secretarissen en — voor den Haag — bij het Algemeen Secretariaat, Smitswater 10, binnen komen.

De adressen van de Afdeelings-secretarissen vindt men op een der laatste bladzijden van dit nummer.

Begin December a.s. zal worden beslist of het aantal ontvangen toezeggingen voldoende groot geacht wordt om van dit onderling hulpbetoon nuttige resultaten te kunnen verwachten.

HET DAGELIJKSCH BESTUUR.

Studie-Commissie van „Oost en West".

I. Gratis voorlichting inzake studie en/of huisvesting voor jongelieden uit Oost- en West-Indië.

II. *Bij betaling van f 15,— per jaar* doorloopend toezicht en/of volledige z.g. voogdijschap, omvattende o.a.:

a. afhalen van boot of trein;

b. zorg voor voorloopige en/of definitieve huisvesting;

c. volledige behartiging van studiebelangen;

d. financieel beheer.

Nadere inlichtingen bij den Eersten Gedelegeerde W. Meijer, Daguerrestraat 9, Den Haag, telefoon 336759.

Indië en de Japansche textiel-industrie.

De nood in de Twentsche textielnijverheid en de invoer van de Japansche katoentjes in Ned.-Indië, ziedaar, twee nauw met elkaar verbonden onderwerpen, die nog steeds in breeden kring de aandacht hebben en die, zooals dat heet, nog altijd vele pennen in beweging brengen. Toen wij dan ook dezer dagen vernamen, dat de heer G. Delwig, de kundige en energieke directeur van de bekende Lugard's Koninklijke Fabriek en Handel Maatschappij te Deventer wel iets te vertellen zou hebben over zijn indrukken, opgedaan gedurende een bezoek aan de centra der textielnijverheid in Japan, hebben wij den heer Delwig verzocht ons daarover het een en ander te willen mededeelen, waartoe wij hem gaarne bereid hebben gevonden. In zijn kwaliteit van directeur van evengenoemde maatschappij heeft de heer Delwig Japan bezocht en er, mede in verband met de Nederlandsche handels- en industriebelangen, de ontwikkeling van de Japansche oeconomie en speciaal van de textielindustrie bestudeerd. Reeds gaf het Duitsche textieltijdschrift „Der Konfektionär" eenige van 's heeren Delwig's indrukken weer, — tusschen twee haakjes, dit Duitsche textieltijdschrift heeft een eigen redacteur in Nederland, dr. Walter Schack —, en ook in enkele lezingen, o.a. voor de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Brussel en voor een aantal Departementen van de Maatschappij voor Handel en Nijverheid heeft de heer Delwig zijn inzichten ten aanzien van de Japansche textielindustrie naar voren gebracht en ontwikkeld.

Japan importeerde van 1914—1918 voor haar katoen-industrie een bedrag van 26 millioen aan machinerieën, in de twee jaren vlak na den oorlog voor 35 millioen Yen en van 1920 tot 1923 tot een bedrag van 120 millioen Yen alleen aan spinmachines. De import van getouwen, steeg niet in gelijke mate, daar Japan begonnen was deze zelf te vervaardigen. Indien men thans de Japansche weverijen bezoekt, kan men zich niet aan den indruk onttrekken, dat het overgroote deel der getouwen van Japansche origine is. Een vijftal jaren geleden vond men zelfs een automatisch getouw uit, waarvan men zegt, dat het in bruikbaarheid alle bestaande overtreft.

Japan bezat in 1930—1931 circa 8 millioen spindles tegen ca. 2½ millioen in 1913 en ongeveer 300.000 getouwen tegen ca. 200.000 in 1922, waarvan zeker meer dan 20 pct. automatisch. Bovendien bezit Japan in China nog verscheidene mills, o.a. te Shanghai 1.200.000 spindles, te Tjingstau 260.000 en in overige plaatsen 140.000 te zamen 1.600.000. Waar de homeconsumptie in China enorme kwantiteiten grove garens noodig heeft voor den aanmaak waarvoor vrouwelijke ongeschoolde krachten gebruikt worden, is het te begrijpen, dat Europa met die goederen waarin deze grove garens verwerkt worden, geen kansen meer heeft.

Het grootste deel der katoenspinnerijen in Japan staat onder contrôle van de Japan Cotton Spinner's Association, n.l. ongeveer 80 pCt. De productie van de daarbuiten staande fabrieken is zeer gering en maakt niet meer dan 5 pCt. van het totaal uit. Het doel der Association is o.a. ook gericht op een streng doorgevoerde centralisatie.

Het aantal weverijen verminderde in vijf jaren van 1922—1927 dan ook met 42.000 en kwam op 75.000, terwijl sedert dien nog een aantal kleineren verdwenen zijn.

Ten aanzien van de groote mills vormen deze kleinere mills een niet te overschatten gevaar, wat betreft de prijzen der producten, daar zij niet onder de „Factory Acts" vallen en daardoor zoowel met loonen als met werkuren kunnen manoeuvreeren. De hier betaalde loonen blijven verre beneden die, welke in de regeerings-statistiek vermeld staan, en de werktijden zijn veel langer en daarmede wordt de kostprijs van het product sterk beïnvloed.

Bij gouvernements-controle op de standaard-kwaliteiten slippen zij bovendien veelal door de mazen van het net en het is dus geen wonder, dat onder deze omstandigheden de grootere fabrieken al het mogelijke doen de kleine concurrenten uit den weg te ruimen.

Wat de kwaliteit van de Japansche textiels betreft, waarover tot voor enkele jaren zeer veel klachten werden vernomen, daaraan is thans veel tegemoetgekomen. Thans worden deze in vele opzichten geheel gelijkwaardig aan het Europeesche product geoordeeld.

Ingrijpen van de regeering.

Het kwaad dat vroeger daardoor aan de Japansche export is toegebracht, heeft niet alleen fabrikanten veel geleerd, doch is bovendien aanleiding geweest tot ingrijpen van het gouvernement.

In de fabrieken wordt door van gouvernementswege aangestelde inspecteurs scherpe controle uitgeoefend op de door Japan vervaardigde standaard-kwaliteiten en worden minderwaardige producten onherroepelijk vernietigd.

De bedoeling van de Japansche regeering zit hierbij voor het stempel „Made in Japan, passed by Government Inspector", hetwelk bij de hier bedoelde controle op de goederen wordt gedrukt, tegenover het buitenland beschouwd te krijgen als een garantie voor degelijk goed. Voor aanmaak van een lagere kwaliteit dan de bestaande standaard-kwaliteit b.v. is de sanctie van het gouvernement noodig. Ook in andere opzichten steunt de regeering de textiel-industrie op buitengewone wijze.

Er zijn gouvernements-fabrieken, waar op eigen weefgetouwen, alle Europeesche kwaliteiten worden geïmiteerd, waarbij tevens de meest rationeele wijze van vervaardigen wordt vastgesteld. Heeft men dezelfde of een betere kwaliteit kunnen verkrijgen, dan worden de gegevens verzonden aan alle daarvoor in aanmerking komende fabrieken en bepaalt men tevens den standaard van het product.

De Japansche textielnijverheid zal, — aldus de heer Delwig —, door haar ongeëvenaarde concurrentie in onze Koloniën, voor onze vaderlandsche textielnijverheid in Twente en Brabant, zonder meer noodlottig worden en in vele opzichten reeds is zij dat geworden.

Tot op dit moment heeft men echter nog geen middelen gevonden, om dit op afdoende wijze tegen te gaan.

Reeds thans kennen de textielfabrieken duizenden werkloozen, waarvan zeer velen vrij zeker de fabrieksdeuren voorgoed voor hen gesloten zullen vinden, met alle gevolgen aan schade voor neringdoenden en overkomelijke financieele moeilijkheden, die daaruit voor de Overheid voortvloeien. Wel zijn in Holland reeds meermalen van gezaghebbende zijde, stemmen opgegaan om deze lawine van Japansche manufacturen in Indië door contingenteering binnen bepaalde grenzen terug te dringen, doch de Indische regeering heeft hier nimmer ooren naar gehad en ik ben, — zoo drukte de heer Delwig zich uit —, ervan overtuigd, dat zij een besluit in deze richting ook niet spoedig nemen zal.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Indische Kookkunst.

Evenals er een Engelsch spreekwoord is: „Zeg mij wie uw kleermaker is, dan zal ik u zeggen wie gij zijt", zoo bestaat er ook een zinrijk Fransch gezegde: „Aan de wijze, waarop een volk zijne spijzen bereidt, kan de mate van zijn beschaving worden afgemeten." Hieruit zou men o.a. kunnen afleiden, dat de innerlijke en uiterlijke verzorging van den mensch wederkeerig op elkander inwerkern, dat beide onderdeelen zijn van de groote Levenskunst, welke wij allen, ieder op eigen wijze, hier op aarde hebben te beoefenen.

En als wij dan nagaan: welke volkeren 't zoowel in de kleed- als in de kook-kunst 't verst hebben gebracht, dan staat het Oostersche ras daarin stellig niet achteraan, zooals wij o.a. kunnen opmerken bij de Javanen van de Vorstenlanden en de Maleiërs van de Padangsche Bovenlanden, om maar enkele voorbeelden op te noemen.

Hoe fraai is hun zelf-vervaardigde adat-kleeding en hoe kostelijk fijn weten zij hunne spijzen te bereiden!

In deze meening werden wij, wat de kookkunst betreft, dezer dagen versterkt door de ontvangst van een onlangs bij de uitgevers Nijgh en Van Witmar te Rotterdam verschenen handboekje, met den titel: *„De Indische Tafel"*, geschreven door *J. Braam*, leerares aan de *„Koloniale School voor Vrouwen en Meisjes"* te 's Gravenhage en waarvan de Inleiding zegt:

> „Dit boekje is gedacht als een handleiding voor hen, die naar Indië gaan en voor de gerepatrieerden, die graag de hen in Indië lief geworden gerechten ook in Holland op tafel willen brengen.
>
> Hoewel er eenige Indische kookboekjes zijn, werd de uitgave van een nieuw niet overbodig geacht, daar de meeste òf te uitgebreid òf niet duidelijk en niet overzichtelijk zijn. In dit boekje is getracht ook hen, die nog nooit in Indië geweest zijn, in de gelegenheid te stellen, Indische gerechten, waarvan zij zooveel gehoord en die zij zelfs misschien wel eens geproefd hebben, te bereiden. Zooveel mogelijk is eenvoud in bereiding betracht."

Dit laatste zinnetje zal zeker bij vele huisvrouwen, in onzen drukken, zorgvollen tijd, een prettigen indruk, ten gunste van dit boekje, te weeg brengen, te meer daar de Indische-tafel zeker niet tot de minst bewerkelijke behoort. Onder leiding van een deskundige zijn echter, in de wijze van klaarmaken en opdienen, stellig vereenvoudigingen te bereiken.

Martine Wittop Koning, de bekende specialiste op dit gebied, zegt dan ook in het „Voorwoord":

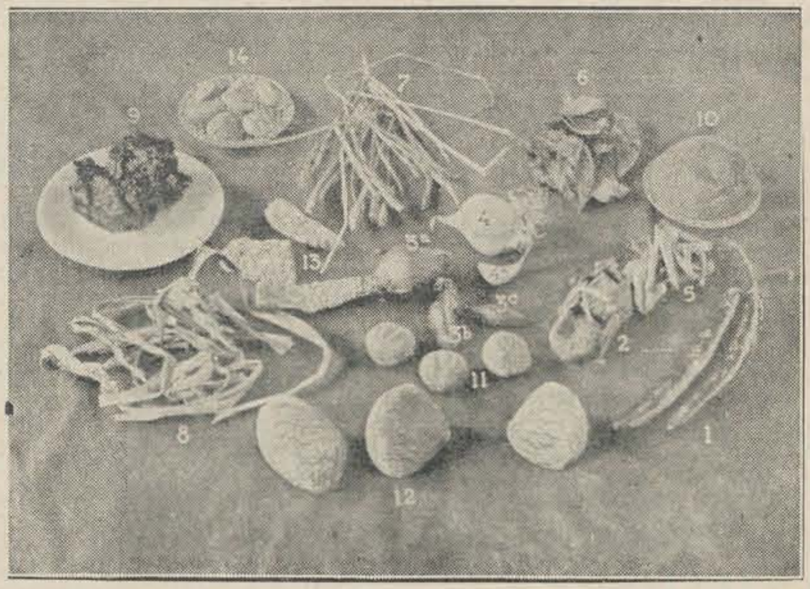
> „Onze huishoudscholen, waar dit boekje voor diverse opleidingsklassen van belang zal blijken, zullen het zeker met vreugde begroeten, terwijl de Nederlandsche huisvrouw in 't algemeen, wie het in den regel niet ontbreekt aan belangstelling voor de spijsbereiding, het werkje als „weer een nuttige vraagbaak méér" zal verwelkomen.
>
> Het verspreiden van kennis omtrent de toestanden op huishoudelijk gebied in Indië — het werk, dat door de „Koloniale School" in den Haag, op zoo sympathieke wijze wordt gepropageerd — vindt in deze nieuwe uitgave, verzorgd door een leerares van genoemde inrichting, een niet te onderschatten steun."

Aan de twee hier weergegeven aardige foto's uit het werkje kan men duidelijk zien, hoe velerlei ingrediënten bij de bereiding van rijsttafels noodig kunnen zijn en uit welk een groot aantal gerechten zulk een maaltijd kan bestaan. De echte liefhebbers, stellen zich echter gelijk trouwens ook de fijnproevende Oosterlingen zelve, tevreden met droog gekookte rijst en een paar uitgezochte, volgens de eischen der kunst, toebereide nevengerechten, die zoodoende beter tot hun recht komen, dan tusschen een groote verscheidenheid van spijzen.

Buitendien behoeft niet ieder huisvrouw thuis zelve de meest uitgebreide rijsttafel klaar te maken. Bij *„Boeatan"* op de Kneuterdijk, hoek Heulstraat, wordt dit op uitnemende wijze voor haar en hare gasten gedaan door Javaansche kokki's, onder toezicht van deskundige Europeesche dames.

Daar zit men genoeglijk, te midden van allerlei produkten van Oostersche Volkskunst, in een passende omgeving, een prettige sfeer, met het mooiste uitzicht van heel den Haag.

Tot die volkskunst behoort voor een groot deel ook alles wat op kleedinggebied betrekking heeft. Ook in dit opzicht kunnen wij veel van den Oosterling leeren en.... helpen in stand houden, o.a. door waardeering voor het kunsthandwerk te toonen. Men kan, ook in dien vorm aardige *Sint-Nicolaas-* of Kerstgeschenken bij *Boeatan* koopen. Er is thans een groote keuze!

Indische kruiderijen: 1. Spaansche pepers. 2. Trassie. 3. Sjalotjes (3a. groot, 3b. middelgroot, 3c. klein). 4. Knoflook. 4a. Knoflookpartje. 5. Djeroek-poeroet-blaren. 6. Salam-blaren. 7. Sereh-blaren. 8. Pandan-blaren. 9. Assem. 10. Goela djawa. 11. Kemirienoten. 12. Keloewek-noten. 13. Tempé. 14. Peteh-boonen.

Rijsttafel met 12 gerechten: 1. Sajor. 2. Gesneden komkommer. 3. Seroendeng. 4. Kroepoek oedang. 5. Kroepoek melindjoe. 6. Sambal goreng oedang (garnalen). 7. Sambal goreng telor (ei). 8. Sambal goreng daging (vleesch). 9. Sambal badjak. 10. Sambal goreng boontjes. 11. Atjar tjampoeradoek. 12. Sambal ketimoen (komkommer). A. Sajo-kommetje met bijpassenden lepel. B. Rijstlepel.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Egypte en Ned.-Indië.

In de *Java-Bode* (3 t/m. 24/10, 3de bl.) vertelt een verlofganger van zijn reis door *Egypte, de Sudan en Syrië*. De pyramiden zijn hem tegengevallen; méér bezoekers hebben hetzelfde gezegd. Door hun omvang, hun grootte, hun massa maken zij indruk, doch Abu Simbel, Karnak, Luxor en andere Egyptische bouwwerken geven een gevoel van bewondering en eerbied voor het kunnen en kennen hunner bouwmeesters. *Veertig eeuwen zien op hen neder.* In *Cairo* zijn de laatste jaren *vele nieuwe scholen* verrezen; een paar jaren geleden is een wet op den leerplicht door het Egyptische parlement aangenomen. Vóór dien gingen de meeste jonge Egyptenaartjes nooit naar school. Ruim 600.000 Egyptische jongens en meisjes verblijven momenteel voor hun universitaire studiën of ter voltooiïng van hun opvoeding, in Engeland of Frankrijk; het Egyptisch Gouvernement geeft dit jaar ruim 600 beurzen hiervoor uit, aan minder goed gesitueerden. Voor Egypte zelf mag men hopen, dat dit geld t. z. t. goede rente opbrengen zal. In *Palestina*, evenals in de *Sudan*, merkt men aan alles dat *het Westen en niet het Oosten de leiding* heeft; treinen, taxi's, rijksgebouwen, wegen, alles ziet er verzorgd en onderhouden uit. De ambtenaren in beide landen zijn correct in optreden en in kleeding, en behulpzaam.

Kortgeleden overleed in Zwitserland de heer *K. F. Creutzberg*, oud vice-president van den R. v. I. Gouverneur-generaal van Limburg Stirum vond — volgens het *Bat. Nwsbl.* (24/10, 3de bl. *R.)* — in Creutzberg de figuur, die èn naar het politieke ideaal èn naar practisch vermogen de aangewezen man geacht moest worden om *de onderwijspolitiek in Ned.-Indië* te organiseeren. Bij Creutzberg's aankomst in Indië overtrof de onderwijsbegrooting nauwelijks het cijfer van *f* 2 millioen, in 1917 waren de uitgaven bijna *f* 22 millioen, in 1929, toen hij vertrok, *f* 50 millioen. De organisatie van het Westersch onderwijs voor de Inheemsche bevolking is, practisch gesproken, zijn werk geweest; *al de goede, maar ook al de slechte gevolgen van dien* heeft hij, nog in Indië, zich zien ontwikkelen.

De *Java-Bode* (24/10) schrijft over „Onderwijsdifferentiatie in Frankrijk", het *Soer. Hbl.* (19/10, 2de bl. *J. G. B.)* over „Het Hooger Onderwijs" in Indië.

De groote omvorming.

Bijna zonder merkbaren overgang glijden de dingen in Ned.-Indië over in nieuwe vormen, constateert de *Java-Bode* (23/10, *Z.)*. Hij die terugblikt naar 1920, 1925, 1930.... hij wordt getroffen door de logica waarmee het proces zich voltrok. Ook in onze geesten; de linksche elementen van toen zijn de rechtsche van nu, en er is thans in ons plaats voor ideeën, welke wij tien of vijf jaren geleden als revolutionnair, althans als dwaas-vooruitstrevend zouden hebben beschouwd. Wie dacht tien jaar geleden, aan de mogelijkheid eener zoo openlijke en algemeene verkondiging der meening: dat „Indië voor Indië" gaat boven het „Indië voor Holland", als thans ook uit zuiver Hollandsche kringen geschiedt. Wanneer men tracht vooruit te zien, schrikt men een moment voor het beeld van het nieuwe Indië, dat als een tropisch Europa wordt, en waarin de *poor white* in groeiend getal afzakt naar den kampong. De Sahib-idee van het goede oude Indië moet wel volkomen veranderd zijn, nu de blanke bedelaar een vrij gewoon verschijnsel is, nu duizenden Europeanen leven op bijna hetzelfde niveau als de bevolking, veelal in haar midden, nu blanke joggies van een jaar of tien in de schemering langs de huizen gaan, met worst, en gelei, enz. De Inlandsche maatschappij verwerkt alles langzaam, doch zij verwaarloost niets, en de toekomst zal uitwijzen hoe *het gezagsbegrip*, voor zoo'n belangrijk deel wortelend in prestige, er door wordt vervormd. Eene *begrooting* van 300, misschien 275 millioen....? Na de abnormale vlucht naar boven, direct gevolg der groote winsten onzer exportproducten, kwam de débâcle, *de normaliseering* die zich afteekent als eene catastrophe. Veel onzer monopoliën brokkelde af; andere bleken minder waarde te hebben dan wij dachten. Indië zal het voortaan in hoofdzaak moeten doen van wat decennia geleden *de norm* was: een agrarische maatschappij met producten voor de buitenlandsche markt, die een aardige bijdrage leveren aan de schatkist, zoodat veel goede uitingen van Westersche overheidszorg mogelijk blijven.... maar die geen goudstroom over Indië uitstorten, zóó machtig dat men er het karakter der economische structuur mee kan veranderen. Men kan niet alles afbreken; de tijd laat zich niet terugdringen. Dit alles zal van groote politieke beteekenis zijn in de toekomst. Indië, zich omvormend onder de slagen van het lot, krijgt eene geheel andere structuur. Vooral de Europeanen gaan zware tijden te gemoet; ons koloniaal aanpassingsvermogen is echter grooter dan dat van vrijwel alle koloniseerende volken. Er zal zeer veel afhangen van de wijze waarop de Europeanen, met terzijdestelling van de onderlinge verschillen, *eendrachtig* streven naar opvanging van het onvermijdelijke, en er, naar de mooiste tradities van onzen taaien, volhardenden aard, het beste van maken dat onder de gegeven omstandigheden mogelijk is.

Wij verwijzen naar *De Loc.* (19/10, blz. 28 „Indië dobberend", *Z.)* en het *Bat. Nwsbl.* (19/10 „Triest perspectief", *R.)*.

De economische zorgen van Indië.

De opvatting in sommige kringen in Holland, dat de Nivas in de oude V. J. P.-fouten zou vervallen zijn, is onjuist, verzekert het *Soer. Hbl.* (21/10, 3de bl. *„Suikeroverzicht"*, *B.)*. De Nivas trekt zich niet terug, doch de buitenlandsche koopers worden afgeschrikt door *de dolzinnige fluctuaties in de wisselkoersen.* Hoewel de wereldcrisis ook te *Soerabaja* danig heeft huisgehouden, zal van dien handel toch steeds een zekere kern overblijven. *Semarang* is thans vrijwel tot een doode stad vervallen; hare ontwikkeling is steeds belemmerd door het nietbezitten van een veilige haven en door de dure verbindingen met het binnenland.

N. h. i. van het *Bat. Nwsbl.* (24/10, 3de bl. „Geldverminking", *H. Meyer)* is het nadeelig voor het land als geheel genomen, om tijdens *inflatie* meer en meer goederen tot lage (goud) prijzen weg te zenden en minder goederen voor hooge (binnenlandsche) prijzen ervoor in de plaats te krijgen. Geldverminking komt neer op een subsidie door de gemeenschap aan den exporteur te betalen, opdat de exporteur zijn productie kan vergrooten en een deel daarvan *gratis* aan het buitenland kan afstaan! *Indië is minder dan eenig land, geschikt voor valuta-experimenten.* Indien de weinig koopkrachtige Inlandsche bevolking haar behoefte aan industrie-producten niet meer kan dekken, doordat de Overheid met het *ruilmiddel* knoeit, zijn de politieke gevolgen, als consequentie van de economische, niet te overzien. Bovendien beschikt Indië niet over een *goudvoorraad*, voldoende om den wisselkoers op elk gewenscht peil te houden, zooals de U. S. A. zou kunnen doen. Voor Indië geldt nog het doorslaande argument, dat bij winstgevende export, een groot deel van de opbrengst het land verlaat, terwijl Indië zijn invoer van verbruiksgoederen geheel uit het binnenlandsch maatschappelijk inkomen moet betalen.

Wat deed en doet *Nederland* zèlf om *de economische zorgen van Ned.-Indië* te verzachten? In Nederland komt de suiker door Regeeringsmaatregelen tegen ongekend hoogen prijs in de keukenkast, ten nadeele van de stervende Javasuiker. Andere producten, als koffie en thee uit de koloniën, hebben geen voorkeur. België gedraagt zich met betrekking tot den Congo anders. Slechts de mogelijkheid om voor zijn export-artikelen betere prijzen te maken kan Indië redden, n. h. o. van het *Soer. Hbl.* (21/10 „Nederland, behoed uwe heiligste goederen", *J. G. B.)*. Aan die mogelijkheid kunnen slechts de Nederlandsche Regeering en het Nederlandsche volk medewerken.

In dit verband leze men het *Bat. Nwsbl.* (21/10, 2de bl. „Laat den Gouden Standaard los", *S. Benima)*, *De Loc.* (19/10, blz. 17 „De Java-suiker-industrie"; blz. 5 „Dr. Meyer Ranneft over Indië's toekomst", *prof. dr. J. G. Sleeswijk)*.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers

Het a.s. Indonesia Raja-congres.

Het aangekondigde Indonesia Raja-Congres, de groote samenkomst der nationalistische vereenigingen in December a.s., zal volgens „Pemanangdan" voor een zware taak staan en in verband met de beperkte vrijheid van beweging en de moeilijke levensomstandigheden van de massa belangrijker zijn dan het voorafgaande. Het blad is er van overtuigd, dat de leiders al hun krachten zullen inspannen om het congres dienstbaar te maken aan de verbetering van het lot van de massa en waarschuwt tegen de oppervlakkige behandeling van vraagstukken, waaraan Indonesische sprekers zich nog al eens schuldig maken; het congres moet op hoog peil staan.

Een belangrijke kwestie mist het blad op de lijst van de te behandelen vraagstukken, n.l. die van de werklooze jeugd, het nu eerst waarneembare, onrustbarende verschijnsel van een groot en telkenjare toenemend aantal zonder werk rondloopende jongelieden, abituriënten van middelbare en andere scholen, „warmbloedig" en met ontwakende behoefte aan een zelfstandig bestaan. Het blad wijst op het voorbeeld van de verwaarloosde jeugd in Rusland, die oversloeg tot misdrijf en verstoring van orde en rust.

De regeering kan t.a.v. dit nieuwe vraagstuk niets doen. Laten wij deze — onze —

zaak, zegt het blad, regelen!

Ook naar het oordeel van „Sinar Deli" zijn het zeer belangrijke vraagstukken, welke op het congres zullen worden besproken. De kwestie van de vrouw in de politieke beweging is zeer zeker een grondige bespreking waard, vooral ook in verband met hetgeen de gebeurtenissen van den laatsten tijd ter Sumatra's Westkust op het gebied van de vrouwenbeweging te zien hebben gegeven en in verband met de reeds vergaande politieke bemoeienis der vrouw. Welke grenzen moeten t.a.v. deze laatste worden getrokken? Wat men vooral ook voor oogen moet houden: de Westersche vrouw is anders dan de Oostersche, zoowel in aard als in levenswijze.

De kwestie van vrijheid van politieke beweging, het derde punt op de agenda van het congres, is dikwijls besproken, maar hoe meer men erover spreekt.... hoe beperkter die vrijheid wordt. Daarom, en omdat momenteel het vergaderrecht zoo begrensd is, is een bespreking altijd van belang. De P.P.P.K.I. (de nationalistische federatie) zal bij het zoeken naar de politieke vrijheid op dood spoor komen ,daar in genoemd lichaam zoowel coöperatoren als non-coöperatoren zitten. Boedi Otomo zoekt haar arbeidsveld in den Volksraad, de Partai Indonesia kiest den weg der massa-actie. Hoe moeilijk de positie van de P.P.P.K.I. overigens ook is, het Indonesia Raja-Congres is in dezen tijd een gewichtig congres.

„Sikap" vraagt, of het Indonesia Raja-Congres geen geschikte gelegenheid biedt om de kwestie van de nationale vlag te bespreken. Het blad zou die gaarne in ondervolgende kleuren zien: wit ,groen, geel, violet, zwart en rose, verticale banen, respectievelijk voorstellende: Moehammadijah, P.B.I., B.O., P.I., P.N.I. en P.S.I.I. en verder horizontaal rood; voorstellende de groep van marhaens en proletariërs.

De „Bintang Timoer" vindt in de agenda van het congres behalve het vraagstuk van de beperking der politieke bewegingsvrijheid, nog eenige zeer belangrijke onderwerpen in verband met den economischen opbouw der Inheemsche wereld: scheepvaart, landbouw en de verminderde bestaansmiddelen. Het scheepvaartvraagstuk moet in de eerste plaats onder handen genomen worden; in een uit eilanden bestaand rijk behooren de landskinderen flinke zeelieden te zijn. Zonder interinsulaire scheepvaartverbinding kan Indonesia Raja moeilijk verwezenlijkt worden. Aan het ware zeemansbloed ontbreekt het niet, de Inheemsche zeevaart moet slechts worden gemoderniseerd; die scheepvaartverbetering en uitbreiding zou aan velen een bestaansmiddel verschaffen. Dan komt het landbouwvraagstuk.

Het blad hoopt dat men zich niet zal beperken tot de behandeling van den rijstuitvoer, doch ook zal spreken over de rubberrestrictie, welke op het oogenblik nog te weinig de aandacht der Inheemsche pers op Java heeft; de bladen der buitengewesten hebben er wèl heele artikelen aan gewijd, omdat het economische leven in die gewesten als het ware bedreigd wordt door eventueele restrictie. Als er niet van anderen kant belangstelling voor deze zaak getoond wordt, moet een lid van de Nationale Fractie in den Volksraad maar eens op onderzoek uitgaan.

Wat de verminderde bestaansmiddelen betreft, raadt het aan, gevolg te geven aan de kortelings in „Bintang Timoer" verstrekte raadgeving ,om terug te gaan naar de desa

en zichzelf en zijn landgenooten te helpen. Het blad gaf toen verschillende voorbeelden van jongelui, die na hun studietijd in de steden geen werk konden vinden, naar hunne dorpen terugkeerden en er zich een eervolle en lucratieve positie geschapen hebben, o.a. als winkeliers en handelaars in landbouwproducten, waardoor zij het werk en de winst aan de Chineezen uit handen namen.

In de „Persatoean Indonesia" zegt een schrijver, die zich „Ramayana" teekent, te verwachten dat de op het congres na zorgvuldig overleg der afgevaardigden van volksvereenigingen te nemen besluiten spoedig goede resultaten zullen afwerpen, opdat het congres het volle vertrouwen der massa moge hebben. Schrijver hoopt dat het congres een blijvenden band zal scheppen tusschen alle vereenigingen en alle volksgroepen van Indonesië, op hun weg naar verbetering der Indonesische maatschappij.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht

Actueel Wereldnieuws en Sport in Beeld.

Het nr. van 21 October brengt het een en ander over Pagandaran, aan Java's Zuidkust, met fraaie foto's. Het nr. van 28 October brengt bij vele schitterende opnamen boeienden tekst over „Orchideeën".

De Tempelier.

Het nr. van 20 October behandelt o.m. het jaarverslag der Opiumregie over 1932.

Het Mulo.

De aflevering van 17 October bevat iets over beroepskeuze in Indië.

De Stuwing.

In het nr. van November komt o.m. een Engelsche bijdrage voor van Fracy Strong, secretaris van het Wereldcomité van IJ. M. C. A.'s te Genève, die een reis over Java maakte en van zijn indrukken vertelt van het crisiswerk van het A. M. V. J.

De Banier.

In het nr. van 12 October komen o.m. enkele beschouwingen voor over het fascisme in Indië. In het nr. van 19 October wordt voor de oprichting van een Indisch Veenhuizen gepleit.

De School.

Het nr. van 13 October opent met een artikel: „Democratie en Dictatuur", waarbij wordt nagegaan de opvatting, welke het N. I. O. G. in den loop van den tijd van democratie heeft gehad. Voorts bevat dit nr. een en ander over de pensioen- en salaris-kortingen.

In het nr. van 20 October wordt propaganda gemaakt voor de „Indië-express", het nieuwe dagblad, hetwelk men doende is op te richten. Verder noemen wij een artikel: „De Vakbeweging en de werkloosheid".

Indologenblad.

Het nr. van 15 November brengt o.m. het verslag over 1932—1933 van de Indologenvereeniging te Leiden. De artikelen: „Tempo dahoeloe" in de Buitengewesten" worden in dit nummer besloten.

Orgaan van den N. I. Plantersbond.

Behalve bondsberichten brengt het nr. van 21 October een en ander over de rubberrestrictie.

De Indische Verlofganger.

Het nr. van 27 Nov. brengt o.m. het verslag van een door de Vereeniging van Waterstaatsingenieurs in Ned.-Indië, afdeeling Nederland, gehouden vergadering. Melis Stoke causeert in dit nummer over Indische films.

De Rijkseenheid.

In het nr. van 22 Nov. j.l. treffen wij o.m. een beschouwing aan over restrictie of uitvoerecht voor de bevolkingsrubber.

Onze Stem.

Het nr. van 13 October brengt een artikel naar aanleiding van het vertrek van den heer de Hoog naar Holland.

Mededeelingen van de Handelsvereeniging te Medan.

Het nr. van 15 October staat stil bij het verloop der manufacturen-invoeren, bij het stopzetten van den top op rubberondernemingen en bij den regeeringssteun aan den rijsthandel.

Landbouw en Veeteelt.

Het 15 October nr. geeft o.m. een en ander over ras-honden en -katten in Indië.

The Java Gazette.

Uit den inhoud van de October-aflevering noemen wij een artikel over het draadloos verkeer in Indië.

Nederl.-Indië.

In het 15 Sept. nr. van het orgaan van de Vaderl. Club wordt o.m. een beschouwing gegeven over de inlandsche vakbeweging.

Economisch Weekblad voor Ned.-Indië.

Het nr. van 29 September brengt o.m. een artikel: „De Tariefwet in den Volksraad" van mr. J. H. Hoogesteger. Ir. L. J. Vroon schrijft in het nr. van 6 October het een en ander over de bevolkingstheecultuur in den Preanger. Beide afleveringen bevatten tal van econ.-statistische berichten betreffende handel en landbouw in Indië.

MISSIE- EN ZENDINGSBLADEN.

Koloniaal Missie-tijdschrift.

In het nr. van 15 Nov. vinden wij iets over de zending onder Engelsch en Hollandsch bestuur in Suriname, een historische schets door Fr. M. F. Abbenhuis. P. A. Hinke S. V. D. schrijft over „Islam-methoden", Adr. Drager M. S. C. over „Rimboe-scholen en Bestuurshulp".

Wolanda Hindia.

Het nummer van November brengt mededeelingen over het werk van het Java-comité. F. J. F. van Hasselt vervolgt zijn artikel over de Papoea's van Nederl. Nieuw-Guinee.

Ons Suriname.

De November-aflevering wordt grootendeels gevuld door een artikel: „Ons Suriname", de zending der Evang. Broedergemeente in Nederl. Guyana.

Buitenlandsche Publicaties.

In „La Quinzaine Coloniale" van 10 Nov. j.l. komen beschouwingen voor over den rijsthandel in Indo-China en over de rubberrestrictie, onderwerpen ook voor ons Indië van belang.

De „Hildesheimsche Zeitung" van 6 Nov. schrijft over de „koloniale zorgen" van Nederland.

Het te Parijs verschijnende blad: „Je Suis Partout" van 11 Nov. wijdt een artikel aan Ned.-Indië: „La Hollande en Extrême-Orient".

Suriname

De promotie van dr. E. Snellen.

De stellingen waarop de heer Snellen gepromoveerd is hebben wij nergens gelezen. Toch zijn zij belangrijk genoeg om ze onder veler aandacht te brengen en wij meenen daarom dat het van belang kan zijn ze hieronder af te drukken. Zij luiden:

I.

De wijze, waarop de afschaffing der slavernij in Suriname is voorbereid en eindelijk tot stand gebracht, mede in verband met de in het ontwerp van de „wet van den 8en Augustus 1862, houdende „opheffing der slavernij in de kolonie Suriname" (Staatsblad No. 164) aangebrachte wijziging door aanneming van het amendement-Van Bosse, heeft een ongunstigen invloed uitgeoefend op de ontwikkeling van het plantagebedrijf in Suriname.

II.

Het besluit der Nederlandsche regeering om de aanvoerkosten der arbeidskrachten voor de Surinaamschte plantages door de gemeenschap te doen dragen, genomen in 1926, is te laat gekomen om daarvan nog de verwachte ontwikkeling van het plantagebedrijf te zien tot stand komen.

III.

Het plantagebedrijf in Suriname heeft bij uitbreiding nog behoefte aan den aanvoer van meer Javaansche immigranten, mits deze onder een overeenkomst van arbeidslevering tewerk gesteld kunnen worden.

IV.

Het instandhouden en ontwikkelen van het plantagebedrijf is van groot belang voor de gemeenschap; steun daaraan te verleenen in de crisisjaren is gerechtvaardigd, mits onder voldoenden waarborg van het goed gebruik daarvan.

V.

De kleine landbouw in Suriname verdient als bedrijfsvorm steun van overheidswege, waaronder te noemen verbetering der productievoorwaarden, verlaging der kosten van overdracht van grond en meer voorlichting voor het bedrijf.

VI.

De uitgifte van domeingrond aan den kleinen landbouw onder den titel van allodialen eigendom en erfelijk bezit met de daaraan verbonden beperkingen, verdient de voorkeur boven uitgifte in erfpacht met vasten canon (advies der Suriname-commissie) of met wisselenden canon (advies der commissie-Radier) of eigendom volgens het Burgerlijk wetboek en in vele gevallen boven huur.

VII.

De nakomelingen der Britsch Indische immigranten blijken voor Suriname de beste kolonisten te zijn. Het ligt op den weg der overheid de kansen op ontwikkeling dezer groep zoo gunstig mogelijk te maken.

VIII.

Elke poging tot werkverruiming voor de Creolenbevolking verdient aanbeveling. Een groot aantal hunner tot kleine producenten voor de locale markt te maken, zal hun geen blijvend bestaan verschaffen. De jongeren zullen in het exportbedrijf tewerkgesteld moeten worden.

IX.

Zij, die thans pogingen aanwenden om Nederlandsche landbouwers in Suriname te doen koloniseeren, zullen hun volle aandacht moeten vestigen op het feit, dat die bedrijven geheel op export moeten zijn ingericht, daar de plaatselijke markt reeds meer dan overvoerd is. Het vorenstaande zal voor die plannen het voornaamste bezwaar opleveren.

X.

De bestaande sinaasappelteelt opent geen vooruitzicht op export van wezenlijk belang voor Suriname.

XI.

Het is wenschelijk, dat de overheid in Nederland krachtig voortgaan het gebruik van Surinaamsch hardhout bij waterstaatswerken harentwege uit te voeren, voor te schrijven, teneinde daardoor meer bekendheid te geven aan de goede eigenschappen van dit hout.

XII.

Een verder onderzoek naar de waarde van het Surinaamsch Possumhout (Hura crepitans) voor het gebruik hier te lande verdient aanbeveling.

XIII.

Uitbreiding van het actief, noch van het passief kiesrecht voor de koloniale staten verdient aanbeveling; wel het nu voorgesteld herstel der bepaling in het regeeringsreglement t. a. v. de door den gouverneur te benoemen 5 leden. Autonomie zal niet kunnen worden verleend zonder bekostiging van de landshuishouding door de bevolking.

XIV.

Ter beantwoording van de vraag wie in Suriname als onvermogend moet worden beschouwd t. a. v. verschillende overheidszorgen, zal overwogen kunnen worden of de persoon, die zich als zoodanig opgeeft, niet in staat is door arbeid in zijn onderhoud te voorzien.

XV.

Verder vereenvoudiging van het Surinaamsch bestuursapparaat, waarbij samenwerking met het particulier initiatief moet worden gezocht, verdient onder de huidige omstandigheden aanbeveling.

De Hollandsche Boeren en samenwerking.

De Hollandsche Boerenvereeniging „Ons Belang", (die 1 Juli 1928 werd opgericht), waarover wij in het K. W. van 2 Maart 1933 nog eenige bijzonderheden gaven, heeft thans in de Dominestraat te Paramaribo een verkooplokaal opgericht, waarin groenten, vruchten, melk, vleesch, aardvruchten verkocht worden. De prijzen — lezen wij in De West — verschijnen geregeld in de krant. Het is derhalve een rechtstreeksche levering aan den gebruiker zonder de tusschenkomst van agenten, die anders met de winst zouden strijken. Er heerscht volgens de krant daar een gezellige drukte en de melkomzet beliep al 90 liter per dag.

De samenwerking waar naar lang werd omgezien, schijnt dus bereikt te zijn, zoodat deze meedededeeling tot verheugenis stemt.

Mevrouw G. Schneiders—Howard.

Over het ontslag met pensioen van deze dame is veel te doen geweest, zoowel in Suriname als in de Kamer in Nederland. Zelf kwam zij naar Nederland en heeft ongetwijfeld haar goed recht bepleit. Het verheugt ons te lezen, dat zij — die als Hoofdopzichteres bij den Hygiënischen dienst in Suriname tegen haar wil gepensionneerd was, — opnieuw tijdelijk in gouvernementsdienst is benoemd en werkzaam gesteld in de districten voor de contrôle van hygiënische voorschriften. Zij is dus in eer hersteld. Deze energieke vrouw, vele mannen ten voorbeeld, kan haar gaven en werkkracht wederom aan Suriname wijden.

Voordrachten over Suriname.

De gep. kolonel J. J. Mac Kenzie gaat onvermoeid voort met lezingen te houden over Suriname. Den 16den Nov. in 's Hertogenbosch voor de Wielrijders, den 24sten te Leiden voor eveneens voor de wielrijders van het garnizoen. Dan staan nog op het programma Deventer en Nieuwersluis. Wij vestigen tevens de aandacht op de vertooning voor de cinematographische Volksuniversiteit te 's Gravenhage in het Passage Theater op Zondag 26 Nov. van de rolprent Suriname, met toelichting van den heer H. G. Brandon, oud-lid van de Koloniale Staten in Suriname.

Promoties.

Te Utrecht is tot doctor in de geneeskunde bevorderd de heer L. A. G. O. Lashley, geboren te Nieuw Nickerie op een proefschrift: De bewegingen van de chorioidea de retina en het glasvocht bij de accommodatie. De heer Lashley is Surinamer.

Arisch Weeshuis.

Wij schreven hierover in het K. W. van 9 Nov. no. 45. Thans heeft de opening op 18 October van het Hindostansch weeshuis plaats gehad. De inrichting dankt haar ontstaan aan de vereeniging Arya Dewaker, die uit eigen middelen en bijdragen der leden dit werk van beteekenis ondernam. In een toespraak zette de voorzitter, Hira Singh uiteen, dat het een dag van groote beteekenis voor de Arische vereeniging was, omdat de inwijding van het eerste Arische weeshuis op den 50sten sterfdag van hun grooten voorganger Swami Dayanand plaats had, welke dag samenvalt met Dewalie, hun oogstfeest. Het internaat is daarom naar hem genoemd. De wnd. gouverneur opende de instelling, waarin plaats voor 40 kinderen is, met een rede. Het eerste weeskind werd 23 October opgenomen.

Alarmregeling.

Bij resolutie van 7 October no. 3305 is een Militaire alarmregeling vastgesteld (G. B. no. 89). Die van 5 Oct. 1931 (G. B. no. 15) is ingetrokken. Thans bestaan er 2 alarmsignalen, A. het militaire alarmsignaal op den hoorn dat alleen op order van den troepencommandant gegeven wordt en B. het algemeene alarmsignaal dat op order van den procureur-generaal wordt gegeven en zoowel voor militairen als politie geldt. Het militaire alarmsignaal is op den hoorn, het alarmsignaal voor de politie bestaat in 4 of meer kanonschoten, in het aanhoudend loeien van de sirene op den toren van het bureau van politie en in telefonische of andere waarschuwingen.

Ongeregeldheden in de Marowyne.

Op de terreinen van het voormalige placer van de Cie des Mines d'or hebben zich ongeregeldheden voorgedaan. Fransche maraudeurs stropen die terreinen af. De boschopzichter Rogali die op onderzoek was uitgezonden, moet op het critieke van den toestand gewezen hebben, met gevolg, dat de Distr. commissaris Wong met militairen met spoed vertrokken is om een verder onderzoek in te stellen en maatregelen te nemen.

Geschiedkundige Sprokkels.

Bouwen van het Hospitaal.

In de vergadering van 8 April is op voorstel van den Gouverneur goedgevonden „de armmeesters off diaconen dezer stede te ordonneeren dat sy haar zullen hebben te prepareeren tot het besorgen van eenige posten, planken en hout als tot het bouwen van een provisioneel hospitaal zouden worden gerequireerd en dat van soodanige grote als de heer Gouverneur goedvinden zal te moeten zijn."

(Politieke notulen van 1690).

De naam Paramaribo.

De hoofdstad van Suriname heeft haar naam Paramaribo steeds behouden. De pogingen van Heinsius, die in 1678 van Den Briel uit, naar Suriname scheep ging met een aantal emigranten van diverse pluimage, (van predikant en apotheker tot soldaten toe) om Paramaribo te doopen „Surinamsburg", zijn gefaald. Wij lezen in een stuk van 13 April 1679: Donderdagh Den Gouverneur van de Provintie van Zuriname met den gevolge ende aancleve van dien... enz.

Predikantstraktement.

Aan het einde van de zeventiende eeuw was het traktement van een predikant ordinaris 24000 pond suiker. Een pond suiker stond met 2 stuiver gelijk. Belangstellenden kunnen uitrekenen hoe groot dat traktement is.

Curaçao

Mr. W. Ch. de la Try Ellis.

Het laat zich aanzien, dat wij niet de gelegenheid zullen hebben bij het heengaan van mr. Ellis een woord van waardeering te dezer plaats te uiten. Daarom zij dit nu gedaan, naar aanleiding van het verleden week afgekomen Koninklijk besluit, waarbij aan hem met ingang op 16 Maart 1934 eervol ontslag is verleend met dankbetuiging voor de den lande bewezen diensten.

Mr. Ellis heeft een eervollen staat van dienst. Zijn intrede in de rechterlijke macht deed hij in 1912 als tijdelijk advocaat-generaal, daarna was hij tijdelijk lid van het hof van justitie, spoedig daarop werd hij als lid benoemd, om bij het heengaan van mr. C. S. Gorsira in 1928 de presidiale zetel te bezetten.

Deze laatste benoeming heeft destijds eenigen tijd op zich laten wachten. Onzerzijds is toen meer dan eens betoogd, dat mr. Ellis voor de opengevallen plaats de aangewezen man was, en wij deden dit niet zonder kennis van zaken. Trouwens aan de bekwaamheid van mr. Ellis is, voorzoover wij weten, ook niet getwijfeld.

Intusschen heeft zich in de loop der jaren tweeërlei ander arbeidsveld voor hem geopend: het voorzitterschap van de commissie van wet-

geving en dat van den raad van beroep van de belastingen.

En nu wordt aan zoo velerlei ambtsbezigheid een einde gemaakt, althans zeker indien, gelijk wij meenen, mr. Ellis Curaçao gaat verlaten.

Een mijlpaal, geen eindpaal, is bereikt en wij lezen daarop: bene meritus de patria.

Het zaakwaarnemerschap.

Blijkens de memorie van antwoord is het ontwerp tot wettelijke regeling van het geven van adviezen en het verleenen van bijstand in rechts- en belastingzaken in de afdeelingen van den Kolonialen raad zeer gunstig ontvangen.

De begrooting van Koloniën 1934.

Nog een enkele aanvullende opmerking bij hetgeen wij verleden week meedeelden. Wat de verloven van de gouverneurs betreft merkt de minister op, dat zulk een kort verblijf in belangrijke mate kan strekken tot een vlotte behandeling van daarvoor in aanmerking komende aangelegenheden van beteekenis. Het mondeling overleg langs den weg der moderne techniek zou zeer aanzienlijke uitgaven meebrengen. Van achterstelling van Curaçaosche ambtenaren is geen sprake.

De Spaar- en beleenbank.

In het jaarverslag van de N. V. De Spaar- en beleenbank van Curaçao staan altijd wel eenige cijfers, die voor bevordering van den economischen toestand van belang zijn. Het laatste verslag loopt over het tijdvak Juli '32 tot Juni '33.

De inlagen beliepen *f* 170.958.—, de terugbetalingen *f* 211.915.—. Uitgegeven werden 171, ingetrokken 257 boekjes. Het talrijkst, 390, waren de stortingen van *f* 10.— tot *f* 25.—. Op panden werden geleend *f* 109.715.—, afgelost *f* 108.348.—. Een groot aantal geëxecuteerde panden moest worden ingekocht.

De winst heeft bedragen *f* 16.573.02 en laat een dividend van *f* 30.— toe; over het jaar 1931/'32 was het winstcijfer *f* 25.361.15 en bedroeg het dividend *f* 50.—.

Twee ontwerpen.

Ingediend is een ontwerp tot aanvulling van het wetboek van strafrecht met het zoogenaamde uniformverbod, en een ontwerp-keur ter beperking van gramofoon- en andere luidklinkende muziek.

Berichten der Afdeelingen

Afd. Haarlem en Omstreken.

Met het Bestuur van de Verg. voor Vreemdelingen Verkeer te Haarlem werd een overeenkomst getroffen, waardoor het *Informatie Bureau* van deze Vereeniging aan het Stationsplein meer nog dan reeds het geval was, zal ten dienste staan van leden der Vereeniging Oost en West en van Indische Verlofgangers en repatrieerenden in het algemeen.

Alle inlichtingen worden gratis gegeven.

Afdeeling 's Gravenhage.

Zie een nader bericht over de voorstelling op 2 December in Diligentia op de eerste bladzijde van dit nummer!

Op Donderdag 28 December 1933, des avonds 8 uur, in het gebouw *Excelsior* vertooning van de „*Mahakoeasa-film*" van Toradja's en Papoea's in Ned.-Indië.

Gelegenheid tot plaatsbespreken in *Excelsior* op 27 en 28 December van 10—4 uur à 10 cent p. p. Leden met *één* introducé(e) hebben toegang *uitsluitend* op vertoon van lidmaatschapskaart 1933/1934.

Nieuwe leden zijn zeer welkom, opdat het werk zich nog meer kan uitbreiden. De leus blijft voorwaarts.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN.

Afdeeling Apeldoorn.

Dinsdag 12 December in La Bordelaise 8 uur lezing met lichtbeelden door den W.E.Z.G. Heer Dr. Alb. C. Kruyt, over: Geestelijke Waarden van een natuurvolk en het Westersch Bestuur.

Leden met twee huisgenooten en begunstigers persoonlijk vrijen toegang. Andere belangstellenden f 0.25.

N.B. De vorige maal heeft iemand zich vergist ten opzichte van een parapluie — S.v.p. te verwisselen in de Bordelaise.

Getracht wordt een cursus voor onderwijsbevoegden en belangstellenden te organiseeren.

De Secretaris,
J. C. BAARS.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Informatie-bureau.

Het informatiebureau der Vereeniging, Smidswater 10, (nabij het Korte Voorhout), Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

Voor de afdeelingsbesturen.

De Heer B. J. A. Herweijer, Jeroen Boschlaan 1, Heemstede, zond het Hoofdbestuur toe een folder: „Motortour Java-Holland", met de mededeeling, dat hij zich gaarne beschikbaar stelt voor voordrachten met lichtbeelden, welke reeds gehouden zijn voor de afdeelingen Bergen op Zoom en Haarlem.

Nadere inlichtingen ter zake, zouden dus door de besturen dier afdeelingen kunnen worden verstrekt.

Naar aanleiding van den „Oproep aan onze Leden", voorkomende in het Kol. Weekblad van 16 en 23 November j.l., ontvingen wij van een onzer leden, die Inspecteur is bij eene Levensverzekering-maatschappij, het bericht, dat op zijn kantoor te den Haag gelegenheid bestaat voor één persoon ter opleiding voor het practisch levensverzekeringwerk. Leeftijd bij voorkeur tusschen 40 en 50 jaar.

Mochten er onder onze leden zijn, die hieromtrent nadere inlichtingen wenschen, dan zullen deze gaarne verstrekt worden bij het Informatie-bureau, verbonden aan het Algemeen Secretariaat onzer vereeniging, Smidswater 10, bij het Korte Voorhout, te Den Haag.

Ter overdenking.

Aan hen, die de Kon. Vereeniging „Oost en West", bij uiterste wilsbeschikking wenschen te bedenken, wordt daartoe de volgende vorm aanbevolen:

„Ik vermaak aan de Kon. Vereeniging „Oost en West", zetel Den Haag, waarvan de Statuten zijn goedgekeurd laatstelijk bij K.B. van 1 September 1927, No. 22, de som van . . . . uit te keeren binnen . . . . maanden na mijn overlijden vrij van alle kosten en rechten.

Adresverandering.

Den leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen in: in Nederland, aan den Administrateur der Vereeniging, Smidswater 10, nabij het Korte Voorhout, Den Haag; in Ned.-Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang; in Suriname aan den heer M. H. Stephan, Zwartenhovenbrugstraat 35, Paramaribo en in Curaçao aan den heer H. J. C. Bodenburg Hellmund, Willemstad, Secretarissen der aldaar gevestigde Afdeelingen.